Radni pierwszej kadencji Rady Miasta Poznania
na schodach ratusza, 2 czerwca 1990 r., fot. R. Świątkowski

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

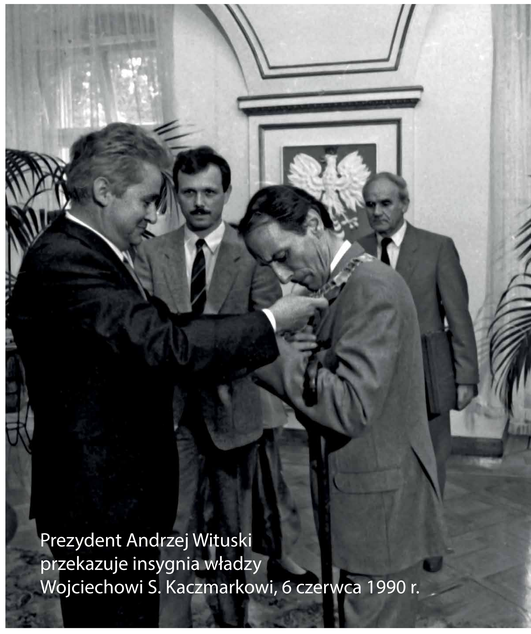

Prezydent Andrzej Wituski
przekazuje insygnia władzy
Wojciechowi S. Kaczmarkowi, 6 czerwca 1990 r.

WIELKA ZMIANA

27 maja 1990 roku po raz pierwszy po wojnie demokratycznie wybrano Radę Miasta Poznania. Kandydaci komitetów obywatelskich „Solidarności" zdobyli 64 miejsca w 65-osobowej Radzie. Uroczysta inauguracja nowej Rady odbyła się 2 czerwca 1990 roku. Cztery dni później radni przystąpili do wyboru prezydenta. Wygrał Wojciech Szczęsny Kaczmarek i został pierwszym po wojnie demokratycznie wybranym prezydentem Poznania. Sprawował tę funkcję dwie kadencje. Zabrał się najpierw do infrastruktury podziemnej, która była w bardzo złym stanie, i ukończył dwie inwestycje, które rozpoczął jego poprzednik Andrzej Wituski: Poznański Szybki Tramwaj i Tor Regatowy Malta. Poznań miał pierwszą w Polsce straż miejską, bilety czasowe, drugą w kraju strefę parkowania i znakomity festiwal teatralny Malta. Dzięki temu, że Kaczmarek naprawił podziemie, jego następca Ryszard Grobelny mógł budować na ziemi. Poznań inwestował głównie w transport: ulice (Hlonda, Głogowska, Grunwaldzka, Bukowska), parking pod pl. Wolności, trasę tramwajową na Rataje czy lotnisko. Największą i najdroższą inwestycją tego czasu jest stadion przy ul. Bułgarskiej, najważniejszą w obszarze kultury – nowe skrzydło Biblioteki Raczyńskich, a rekreacji – Termy Maltańskie. W 2014 roku wybory prezydenckie w Poznaniu wygrał Jacek Jaśkowiak. Zaraz na początku skomunalizował MTP. Jego inwestycje nie są tak spektakularne jak jego poprzednika, ale bardzo ważne dla podniesienia komfortu życia poznaniaków. Uspokojenie ruchu w centrum miasta, zieleń i rewitalizacja przestrzeni miejskich to trzy dziedziny, w których w mieście dzieje się dużo dobrego. Ale przede wszystkim prezydent Jaśkowiak zmienia wizerunek miasta – Poznań, dawniej uznawany za konserwatywne miasto zasłoniętych firanek, zaczął być postrzegany jako miasto tolerancyjne, otwarte i przyjazne. W tym roku mija 30 lat od pierwszych w historii III RP wyborów samorządowych. W tym czasie w Poznaniu dokonano ponad stu ważnych inwestycji, nie licząc wydarzeń, które dzięki wsparciu miasta mogły się odbyć. Efekty tych zmian są widoczne w infrastrukturze, oświacie, kulturze. Poznań zdaje się być miastem wygodnym do życia, ma rozsądną skalę, niezłe drogi, punktualną komunikację, sporo zieleni i ludzi, którym się chce w tym mieście działać.

kurator wystawy: Danuta Książkiewicz-Bartkowiak
współpraca: Agnieszka Baszko, Hanna Brońska (SUEZ), Hubert Bugajny (Gabinet Prezydenta), Maja Chłopocka-Nowak (PIM), Agata Jankowska-Burek (POSiR), Bartosz Kaczmarek (Demiurg), Krzysztof Kornaś (PIM), Mirosława Lisiecka (ZZM), Michalina Magdziarz (ZZO), Małgorzata Matuszczak (Hochtief), Marcin Mikołajczak (Estrada), Karolina Niementowska (Grupa MTP), Hubert Piotrowicz (Wydział Sportu UMP), Joanna Przybysz (Wydział Rozwoju Miasta i Współpracy Międzynarodowej UMP), Michalina Rachelska-Gwóźdź (Gabinet Prezydenta), Marta Raszeja (Gabinet Prezydenta), Anna Skoczek (BR), Michał Stachowiak (WCWI), Zofia Starikiewicz (CK Zamek), Agnieszka Stempin (Genius loci), Julia Syska-Wieczorek (ZZM), Maciej Szkudlarek (MPK), Jacek Szefczyk (Archaid), Maciej Szymaniak (CK Zamek), Grzegorz Tracz (ADS), Jan Ziarnicki (Gabinet Prezydenta)

POZnań
Fundacja Rozwoju Miasta Poznania
AQUANET
Wydawnictwo Miejskie Posnania
CYRYL WWW.CYRYL.POZNAN.PL
MEDIA CONNECT Printing & Graphics Marcin Jaskólski

Plac zabaw w parku Stare Koryto Warty, lato 2019 r., fot. J. Syska-Wieczorek, ze zb. ZZM

Park Heweliusza, 2017 r., ze zb. ZZM

Park Rataje, 2019 r., ze zb. ZZM

Plac zabaw w parku Rataje, 2019 r., ze zb. ZZM

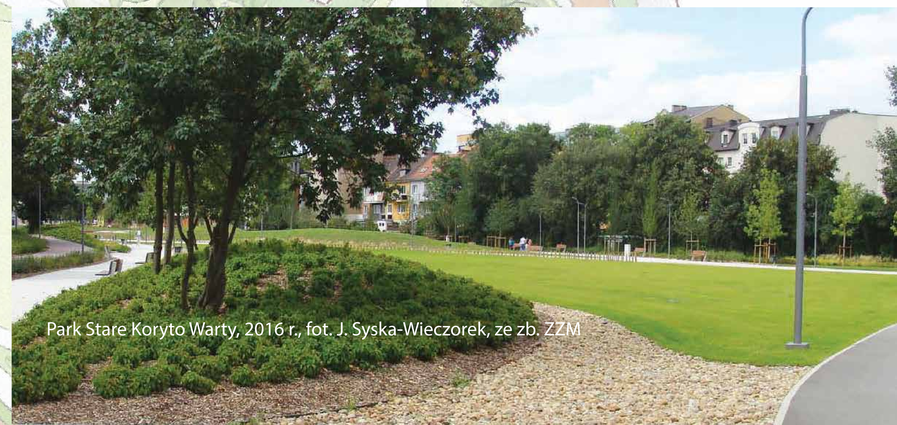

Park Stare Koryto Warty, 2016 r., fot. J. Syska-Wieczorek, ze zb. ZZM

PARKI

Zazieleniło się! W latach 2001–2018 w Poznaniu powstały trzy nowe parki, a kilka innych (m.in. zabytkowy park Chopina) poddano rewaloryzacji. Park Stare Koryto Warty zbudowano w latach 2014–2016 w miejscu dawnego, zasypanego w latach 60. XX wieku koryta Warty. Na terenie parku znajduje się fontanna, amfiteatr i duży plac zabaw. W parku Heweliusza, zlokalizowanym w rejonie ulic Palacza, Księżycowej, Heweliusza i oddanym do użytku mieszkańców w 2017 roku, ze względu na sąsiedztwo Obserwatorium Astronomicznego UAM projektanci wprowadzili plac z Układem Słonecznym z kolorowych kamieni i zegar słoneczny. Ciekawym elementem parku jest ogród społeczny, w którym można samodzielnie sadzić rośliny. Oba ogrody nagrodzono w kolejnych edycjach konkursu Towarzystwa Urbanistów Polskich Oddział w Poznaniu za *Najlepiej zagospodarowaną przestrzeń publiczną w Wielkopolsce*. W grudniu 2018 roku zakończono budowę parku Rataje o powierzchni 14 ha między osiedlami: Jagiellońskim, Powstań Narodowych, Rzeczypospolitej, Bohaterów II Wojny Światowej i Polan, drugiego co do wielkości, po Cytadeli, parku w Poznaniu i największego w Polsce wybudowanego po 1989 roku. Na jego terenie posadzono kilkaset drzew i kilka tysięcy krzewów, także owocowych. W miejscu dawnego przebiegu linii Średzkiej Kolei Powiatowej z kompleksem dawnej stacji Kobylepole (wpisanym do rejestru zabytków) utworzono skansen z zabytkowym parowozem. Inwestycja kosztowała miasto 21 mln zł, z których niemal 12 mln stanowiło dofinansowanie unijne.

ŚWIĘTY MARCIN

Rewitalizacja Świętego Marcina, jednej z głównych ulic Poznania, dawniej tętniącej życiem, a w ostatnich dziesięcioleciach opuszczonej i bardzo zaniedbanej, to pierwszy etap zakrojonego na szeroką skalę Projektu Centrum, czyli planu modernizacji dużego fragmentu śródmieścia. W latach 2017–2019 kompleksowo przebudowano odcinek Świętego Marcina od ul. Gwarnej do ul. Ratajczaka w sąsiedztwie modernistycznych wieżowców Alfy. Głównym założeniem projektu arch. Piotra Z. Barełkowskiego i zespołu Studio ADS było uczynienie z tego fragmentu ulicy reprezentacyjnego miejskiego bulwaru i przywrócenie mu charakteru handlowo-usługowego. Uspokojono ruch samochodowy, zbudowano nowy „wiedeński" przystanek tramwajowy, posadzono drzewa w innowacyjnym systemie skrzyń antykompresyjnych i wprowadzono elementy małej architektury: kolorowe, fantazyjne, mobilne ławki, donice z zielenią i siedziskami, fontannę i ciekawą instalację składającą się z 12 słupów oświetleniowych, które zamontowane są na fundamentach umożliwiających ich poruszanie. Można się nimi bawić, zmieniając efekt świetlny w zależności od kierunku przechyłu słupa. Warto też spojrzeć pod nogi – geometryczny rysunek nawierzchni bulwaru jest nawiązaniem do kompozycji linearnych międzywojennego malarza awangardowego Henryka Stażewskiego i ma za zadanie podkreślić modernistyczny charakter miejsca. Nie wszystkim się nowy Święty Marcin podoba, ale wszyscy są zgodni, że ulica nabrała charakteru.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

Ulica Święty Marcin, 1982 r., fot. J. Miecznikowski, cyryl.poznan.pl

Przebudowa ul. Święty Marcin, 2018 r., fot. Studio ADS

Ulica Święty Marcin, wizualizacja Studio ADS

Ulica Święty Marcin po rewitalizacji, fot. Studio ADS

Tramwaj Moderus Beta, 2020 r., ze zb. MPK

Elektryczny autobus Solaris Urbino, fot. M. Witkowski, ze zb. MPK

Tramwaj Moderus Gamma na Trasie Kórnickiej, 2020 r., ze zb. MPK

KOMUNIKACJA MIEJSKA

Według planu zagospodarowania przestrzennego z 1994 roku tramwaj ma stanowić podstawę komunikacji w Poznaniu i miasto konsekwentnie tę wizję realizuje. 14 sierpnia 2007 roku otwarto odcinek trasy tramwajowej od ul. Jana Pawła II do pl. Wiosny Ludów, a 11 sierpnia 2012 roku odcinek z os. Lecha do nowej pętli tramwajowej na Franowie (część trasy przebiega w tunelu z dwoma podziemnymi przystankami), wydłużając w ten sposób z obu stron uruchomioną w 1979 roku Trasę Kórnicką. W maju 2014 roku oddano do użytku największą w Polsce zajezdnię tramwajową na Franowie. Na 17 ha powierzchni zbudowano halę postojową dla stu tramwajów, halę do ich obsługi i 14 km torów. Trwa budowa trasy tramwajowej na Naramowice, w niedalekiej przyszłości tramwaj pojawi się w ul. Ratajczaka. Po coraz dłuższych poznańskich torach wożą pasażerów 53 nowoczesne tramwaje Moderus Beta (stacjonują w zajezdni przy ul. Głogowskiej), 45 tramwajów Solaris Tramino (zajezdnia Franowo) i 50 tramwajów Moderus Gamma (zajezdnia Franowo). Rewolucja dokonała się w poznańskim transporcie autobusowym – 27 listopada 2019 roku na ulice miasta wyjechały pierwsze elektryczne autobusy Solaris Urbino 18 electric i Solaris Urbino 12 electric. Początkowo było ich 21, ale 28 maja 2020 roku podpisano umowę na dostarczenie kolejnych 37. Autobusy mogą być ładowane zarówno przez pantograf, jak i wtyczkę plug-in. Ładowarki zamontowano na dworcach autobusowych na os. Sobieskiego i na Garbarach oraz w zajezdni przy ul. Warszawskiej. Ładowanie autobusu trwa zaledwie kilka minut, jest czysto, cicho i ekologicznie.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

Zajezdnia Franowo, 2014 r., ze zb. MPK

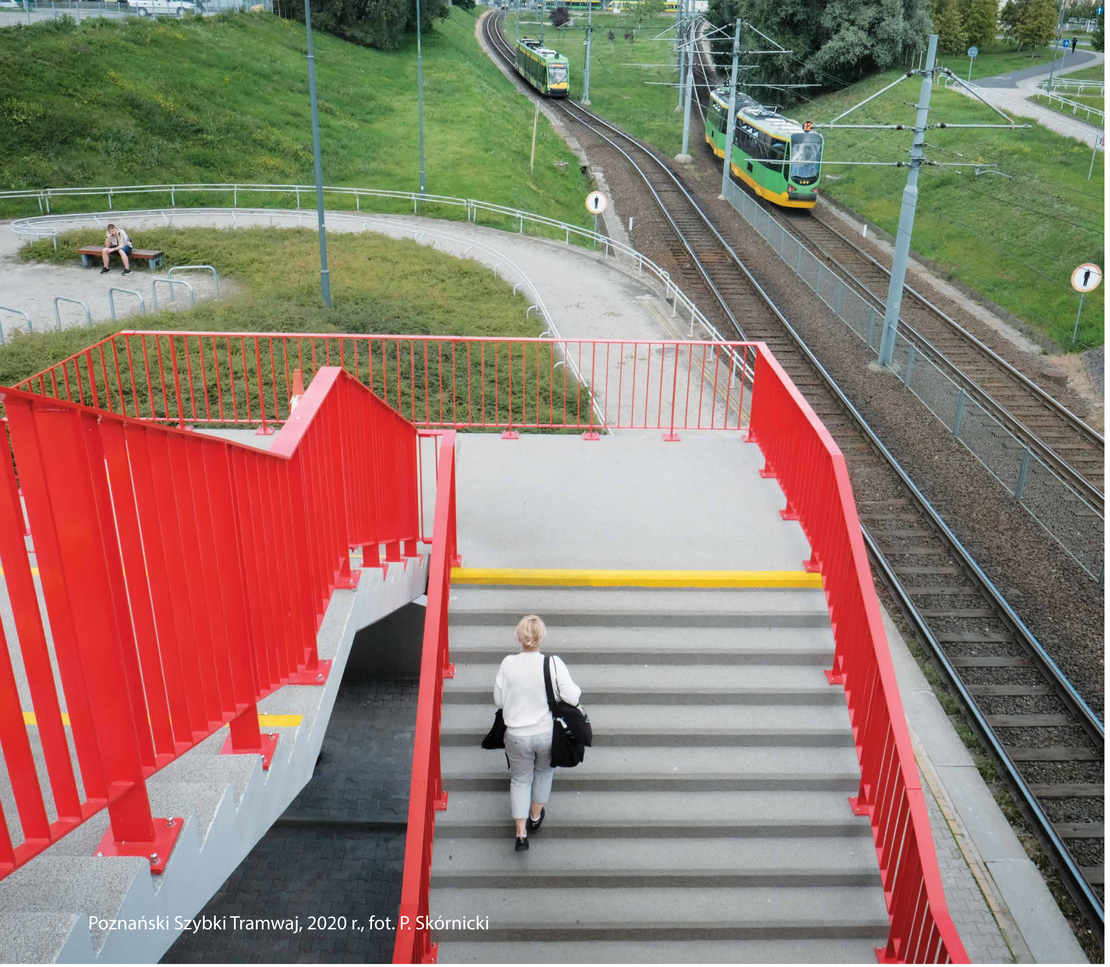

Poznański Szybki Tramwaj, 2020 r., fot. P. Skórnicki

Otwarcie PST, 1997 r., M. Strenk, ze zb. MPK

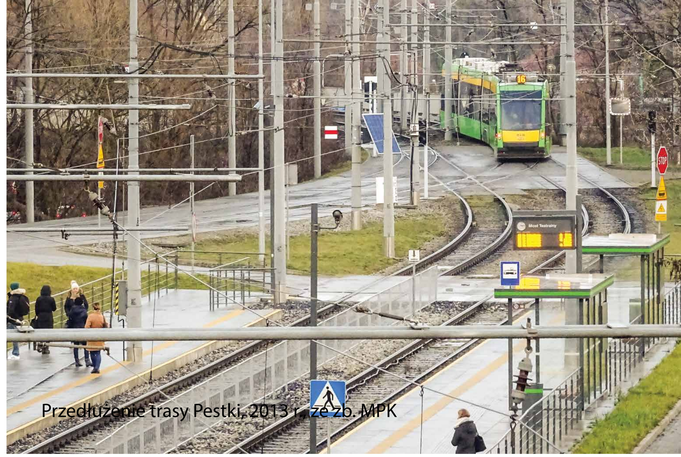

Przedłużenie trasy Pestki, 2013 r., ze zb. MPK

PESTKA

Poznański Szybki Tramwaj (zwany w mieście Pestką) zaczęto budować na początku lat 80. XX wieku. Inwestycja ciągnęła się w nieskończoność. Problemy pojawiały się wszędzie – zmieniali się inwestorzy, wykonawcy, modyfikowano projekt, brakowało pieniędzy. Był nawet taki czas, kiedy roboty na kilka lat ustały. Dokończenie budowy Pestki stało się jednym z priorytetów prezydentury Wojciecha Szczęsnego Kaczmarka. Postarał się o dotację z budżetu centralnego i 30 stycznia 1997 roku razem z premier Hanną Suchocką przeciął wstęgę i Pestkę otworzył. Pierwszy odcinek bezkolizyjnej trasy biegnącej częściowo w wykopie, a częściowo na estakadzie ma długość 6,1 km. Po kilkunastu latach, 1 września 2013 roku, otwarto dwukilometrowy odcinek przedłużający trasę Pestki od mostu Teatralnego do Dworca Zachodniego zakończony efektownym, transparentnym, tunelowym dachem, pętlą za peronem siódmym dworca kolejowego i łącznikiem z torowiskiem w ul. Głogowskiej. Na trasie PST znajduje się dziewięć przystanków, w tym przystanek zintegrowany z przebudowanym rondem Kaponiera. W planach jest przedłużenie trasy na północ w kierunku kampusu Morasko i Umultowa.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

Otwarcie drugiego odcinka PST, przystanek Dworzec Zachodni, 2013 r., ze zb. MPK

Termy Maltańskie, widok z drona, 2020 r., ze zb. Term Maltańskich

Termy Maltańskie, widok z drona, 2020 r., ze zb. Term Maltańskich

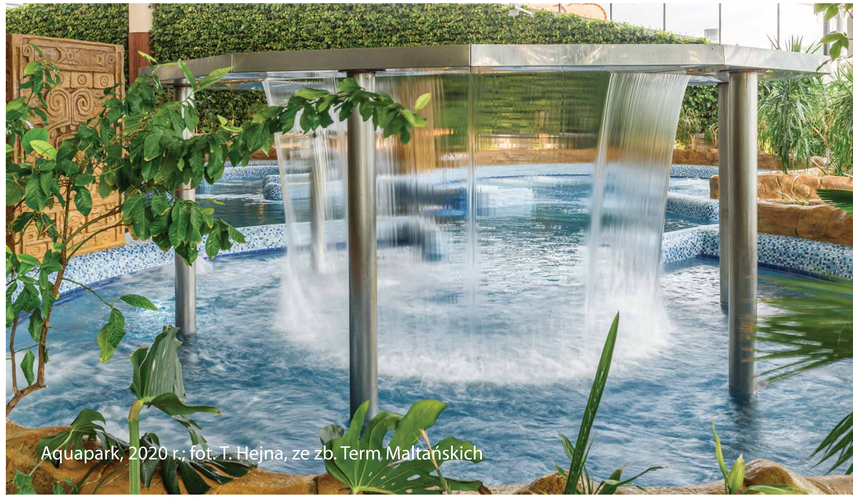
Aquapark, 2020 r., fot. T. Hejna, ze zb. Term Maltańskich

TERMY MALTAŃSKIE

W 1982 roku geologowie, którzy poszukiwali i dokumentowali źródła wód geotermalnych na terenie Polski, wykonali odwiert na północnym brzegu jeziora Malta. Na głębokości 1300 m odkryli źródło o niskiej mineralizacji i temperaturze wypływu 38°C, które świetnie nadawało się do wykorzystania w celach uzdrowiskowych, leczniczych i rekreacyjnych. Po prawie 30 latach niedaleko tego miejsca miasto zbudowało Termy Maltańskie, wówczas największy kompleks basenów w Polsce. Termy otwarto w październiku 2011 roku, a dwa lata później do kilku basenów popłynęła solanka. Termy to 18 basenów rekreacyjnych i sportowych (w tym pełnowymiarowy basen olimpijski 50×25 m), aquapark z placami zabaw, sauny i SPA. Relaks pod parasolem na plaży z nadmorskim piaskiem prawie w centrum miasta.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

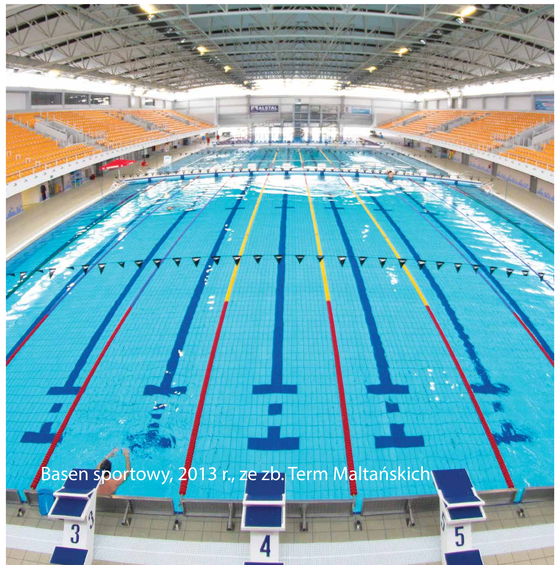
Basen sportowy, 2013 r., ze zb. Term Maltańskich

Termy Maltańskie, widok z drona, 2020 r., ze zb. Term Maltańskich

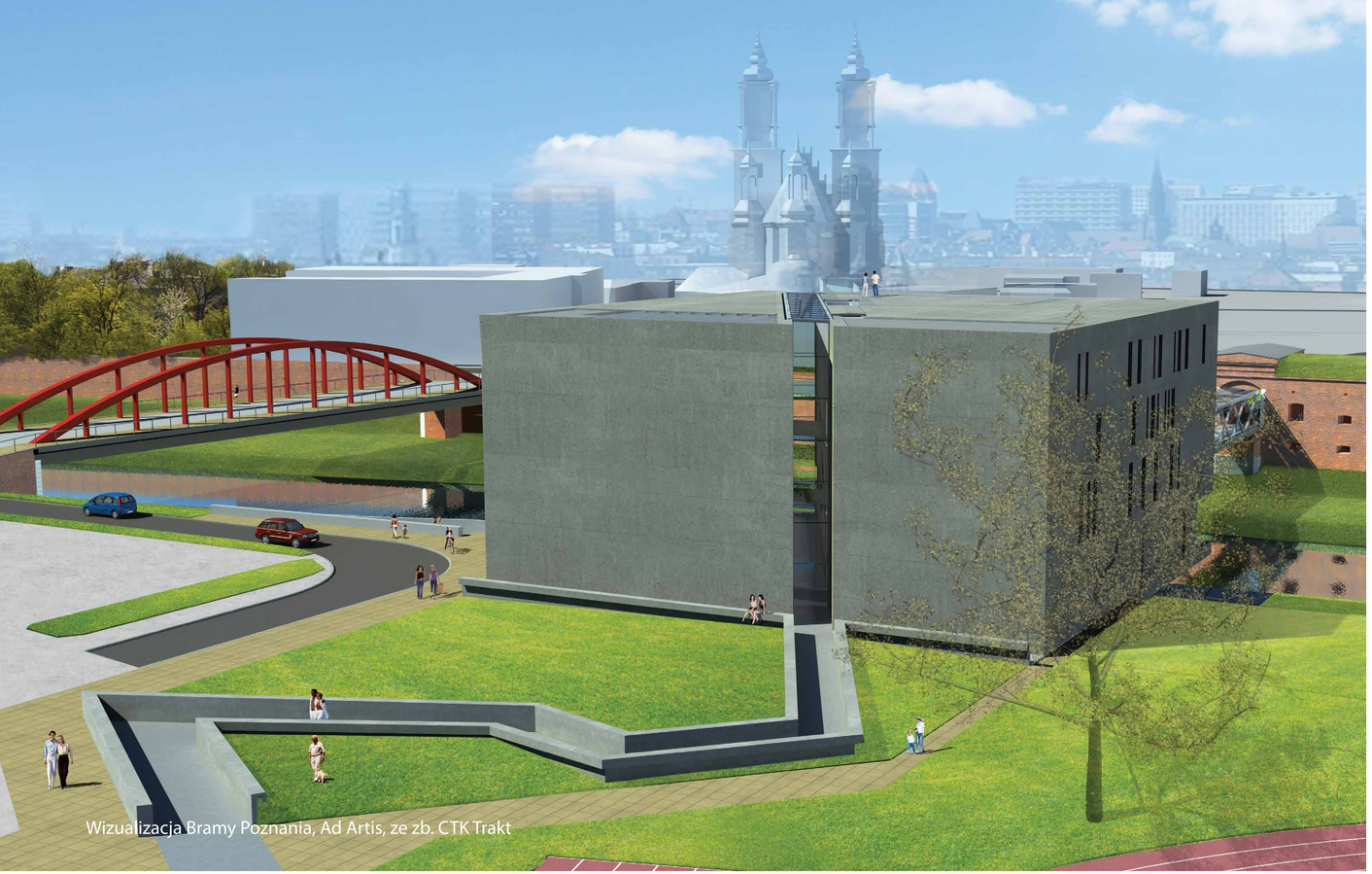

Wizualizacja Bramy Poznania, Ad Artis, ze zb. CTK Trakt

Brama Poznania, 2014 r., Ł. Gdak, ze zb. CTK Trakt

BRAMA POZNANIA

Brama Poznania nie jest zwykłym muzeum, to pierwsze w Polsce centrum interpretacji dziedzictwa, które z wykorzystaniem nowych technologii prezentuje historię początków państwa polskiego oraz dzieje katedralnej wyspy i miasta. Powstało w 2014 roku w najstarszej części Poznania, nad rzeką Cybiną, w sąsiedztwie katedry. Zajmuje specjalnie zaprojektowany kompleks obiektów, na który składają się główny, modernistyczny, surowy, betonowy budynek po wschodniej stronie Cybiny na Śródce oraz odrestaurowany zabytkowy budynek dawnej Śluzy Katedralnej na zachodnim brzegu rzeki na Ostrowie Tumskim. Obie części połączono szklaną kładką przerzuconą nad Cybiną. Budynek główny przecina charakterystyczna, przeszklona szczelina, w której widać wieże katedry. W bryłę wkomponowano amfiteatr ze sceną na brzegu rzeki. Brama powstała w wyniku przeprowadzonych przez miasto Poznań w 2009 roku konkursów: architektoniczno-urbanistycznego i koncepcyjnego dotyczącego ekspozycji głównej. Zwycięski projekt pracowni AD Artis Emerla Wojda był sporym wyzwaniem dla konserwatywnego Poznania. Tymczasem betonowa kostka świetnie wpisała się w kontekst urbanistyczny Śródki i Ostrowa Tumskiego, nie stwarzając jednocześnie konkurencji zabytkowej katedrze, a wręcz ją eksponując.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

Ekspozycja w Bramie Poznania, 2015 r., Ł. Gdak, ze zb. CTK Trakt

Ekspozycja w Bramie Poznania, 2018 r., Ł. Gdak, ze zb. CTK Trakt

Lotnisko Ławica, 2012 r., aerofoto-kaczmarczyk.pl, © HOCHTIEF Polska

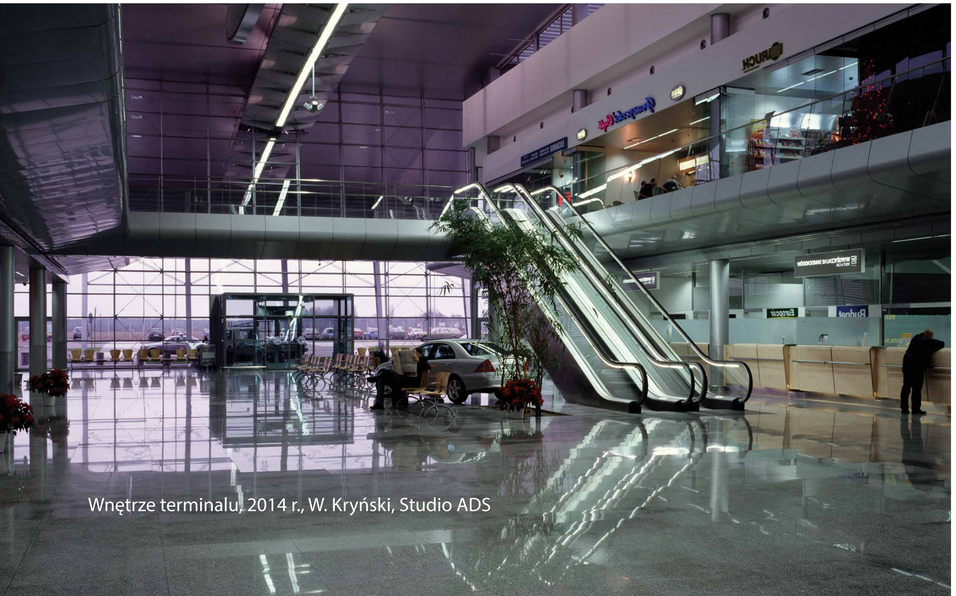

Wnętrze terminalu, 2014 r., W. Kryński, Studio ADS

LOTNISKO ŁAWICA

Lotnisko w podpoznańskiej Ławicy powstało w 1913 roku jako obiekt wojskowy, w 1928 roku udostępniono je dla ruchu cywilnego. Drewniany, a potem murowany budynek portu był wielokrotnie przebudowywany, ale raczej prowizorycznie – jeszcze na początku lat 80. XX wieku mógł jednocześnie obsłużyć 60–80 osób, a odprawa samolotu Ił-62 trwała 4 godziny! Pierwsza poważna rozbudowa lotniska miała miejsce dopiero w latach 1996–1997. Główny projektant Mieczysław Kozaczko połączył przeszklonym holem dwie różne stylistycznie hale odlotów i przylotów i Ławica nareszcie zaczęła przypominać europejski obiekt.
W 2000 roku Studio ADS podjęło się kolejnej przebudowy, adaptując na dworzec pasażerski terminal cargo. Po zaledwie kilku latach okazało się, że lotnisko osiągnęło planowaną przepustowość, a na domiar spodziewano się wzmożonego ruchu pasażerskiego związanego z EURO 2012. Kolejna rozbudowa rozpoczęła się w 2011 roku, a zakończyła w październiku 2013 roku. Swoją architektoniczną koncepcję kontynuowało Studio ADS, generalnym wykonawcą była Hochtief Polska SA. Powstała nowa hala przylotów, a istniejący terminal rozbudowano, zmieniając jego funkcję na halę odlotów. Inwestycja była dofinansowana ze środków Unii Europejskiej. Udziałowcami Portu Lotniczego Poznań-Ławica im. Henryka Wieniawskiego są P.P. Porty Lotnicze, Miasto Poznań i Województwo Wielkopolskie.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

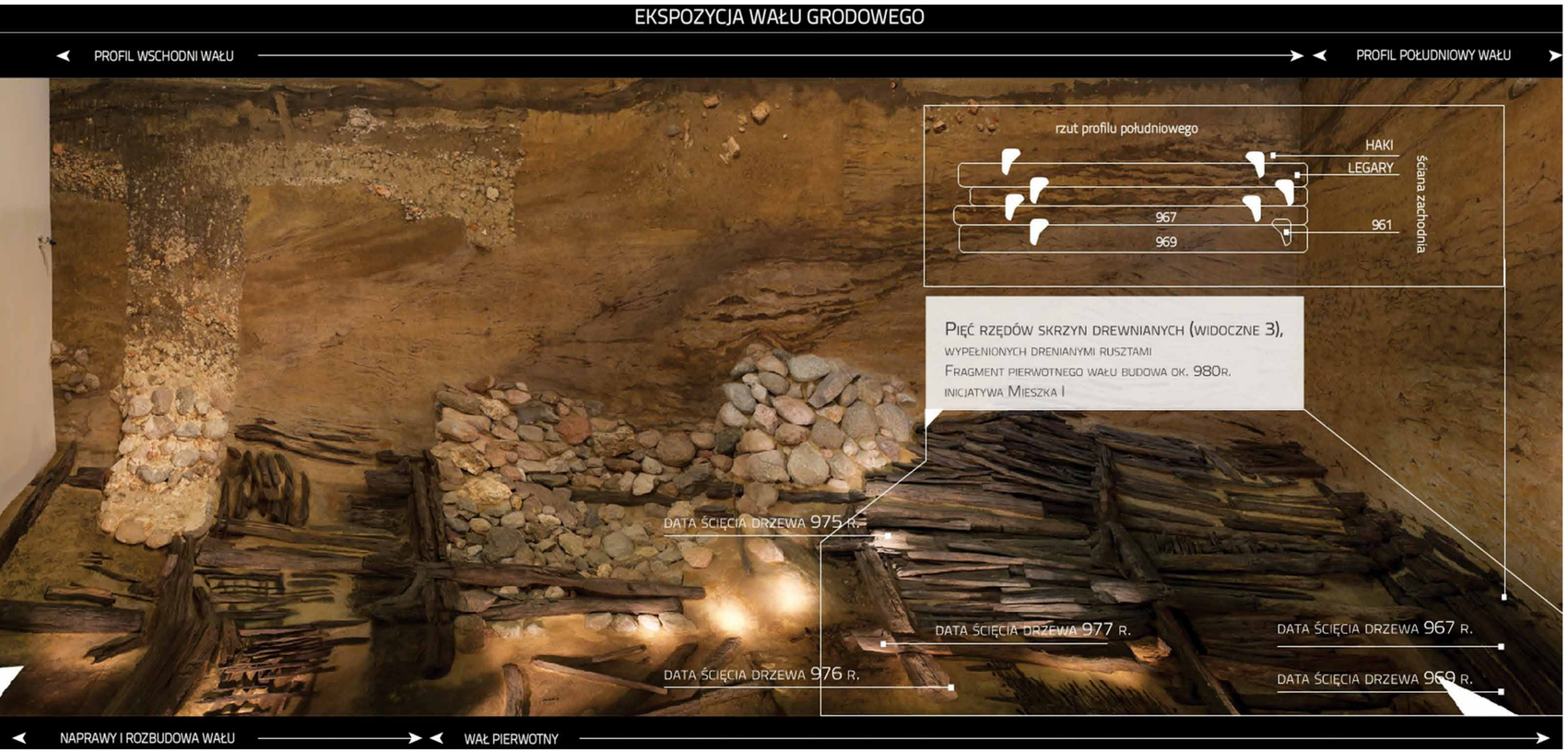

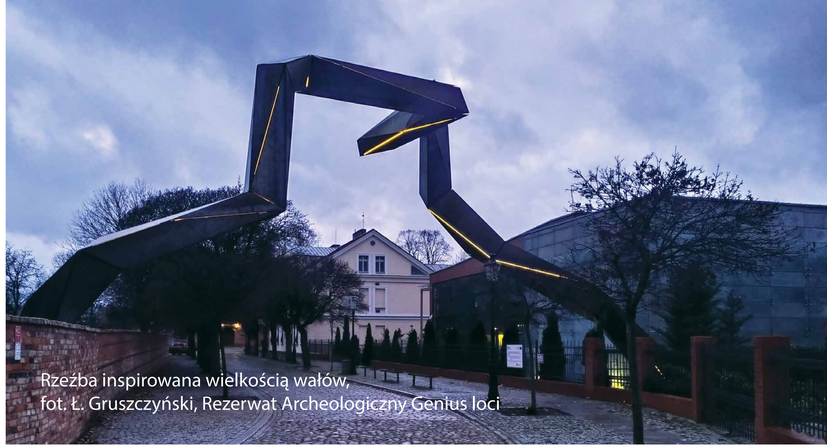
Rzeźba inspirowana wielkością wałów, fot. Ł. Gruszczyński, Rezerwat Archeologiczny Genius loci

Zajęcia warsztatowe dla dzieci, fot. K. Zisopulu-Bleja, Rezerwat Archeologiczny Genius loci

GENIUS LOCI

Prowadzone od 2008 roku wykopaliska na Ostrowie Tumskim odsłoniły świetnie zachowane założenia konstrukcyjne wałów grodowych. I wtedy ktoś wpadł na genialny pomysł zbudowania na grzbiecie pradawnego wału Rezerwatu Archeologicznego. Otwarty w 2012 roku Genius loci prezentuje oryginalne relikty fortyfikacji grodu Mieszka I i Bolesława Chrobrego z 2. połowy X wieku. Goście rezerwatu mogą zejść 6 m w głąb ziemi, do ogromnego wykopu archeologicznego, a lepszemu zrozumieniu wczesnośredniowiecznego systemu fortyfikacyjnego służą obrazy holograficzne, prezentacje multimedialne, wideomapping i filmy. Dzięki antropologicznym rekonstrukcjom wyglądu mieszkańców grodu można poznać populację pierwszych poznaniaków, a zabytki archeologiczne przybliżają kulturę materialną tamtych czasów. W części podziemnej modernistycznego budynku zaprojektowanego przez pracownię Toya Design znajdują się ekspozycje reliktów wału grodu poznańskiego i fundamentów muru biskupa Lubrańskiego, a na parterze mieści się wielofunkcyjna sala kinowa 3D. Nad ul. Posadzego od 2019 roku góruje instalacja Łukasza Gruszczyńskiego, rzeźba z drewna i blachy, która jest artystyczną próbą określenia kształtu i wielkości fortyfikacji. Projekt został sfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007–2013 i ze środków przyznanych przez Radę Miasta Poznania.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

Budynek rezerwatu, fot. K. Zisopulu-Bleja, Rezerwat Archeologiczny Genius loci

Wartostrada, 2020 r., ze zb. PIM

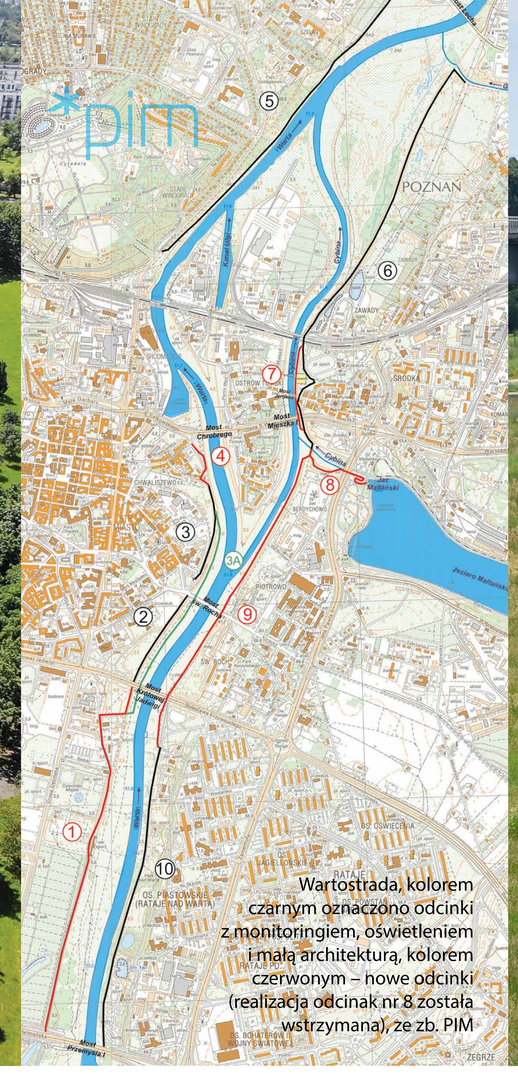

Wartostrada, 2020 r., ze zb. PIM

WARTOSTRADA

Miasto przez dziesięciolecia stojące plecami do rzeki w 2010 roku wykonało woltę. W *Strategii rozwoju miasta Poznania do 2030 roku*, przyjętej na wniosek prezydenta Ryszarda Grobelnego przez Radę Miasta Poznania V kadencji 11 maja, znalazł się program strategiczny *Rzeka w mieście*. W programie duży nacisk położono na budowę bulwarów, ekspozycję historycznych przestrzeni, stworzenie atrakcyjnej oferty dla pieszych i rowerzystów, plaż miejskich i przystani. W ramach tych działań powstał projekt Wartostrady, bezkolizyjnej ścieżki pieszo-rowerowej biegnącej po obu stronach rzeki od mostu Przemysła na południu do mostu Lecha na północy, a w przyszłości z możliwością przedłużenia do Dębiny i Lubonia, a z drugiej strony do Naramowic i Radojewa. Wartostrada ma pełnić trzy podstawowe funkcje: komunikacyjną (przesiadamy się na rower w drodze do i z pracy, szkoły, uczelni!), rekreacyjną i turystyczno-krajoznawczą (jest wiele miejsc do odkrycia!). Budowę ścieżki rozpoczęto w 2011 roku i duża część podstawowego odcinka została już zrealizowana. Towarzyszy jej infrastruktura: oświetlenie, ławki, stojaki do rowerów, monitoring, a nawet plenerowa siłownia. Wartostrada cieszy się wielką popularnością, a jej funkcja rekreacyjna z pewnością znacznie wzrośnie, jeżeli uda się ją połączyć z Maltą tunelem pod ul. Jana Pawła II przez zrewitalizowane podziemia zabytkowej fortecznej Śluzy Cybińskiej.

Projekt odcinka nr 8 Wartostardy, ze zb. PIM

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

Fontanna Wolności na pl. Wolności, 2011 r., fot. P. Skórnicki

Budowa parkingu pod pl. Wolności, 2015 r., fot. J. Miecznikowski, cyryl.poznan.pl

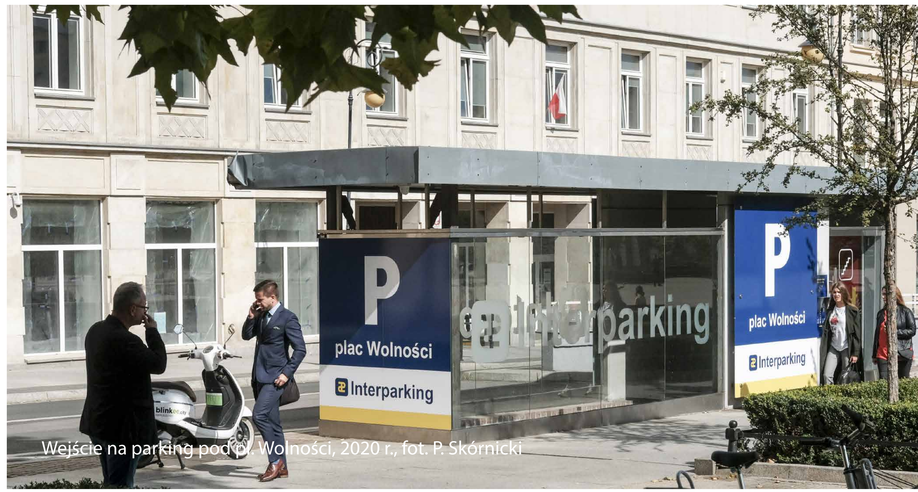

Wejście na parking pod pl. Wolności, 2020 r., fot. P. Skórnicki

PLAC WOLNOŚCI

Plac Wolności, rozplanowany przez Prusaków w 1793 roku, przez dwa stulecia ochoczo przyjmował różne funkcje: reprezentacyjne, handlowe, bankowe, rekreacyjne i towarzyskie. Równie często zmieniało się jego wnętrze – wznoszono i demontowano pomniki, zakładano i likwidowano zieleń, budowano i zamykano fontanny. Na początku XXI wieku plac był pusty i nikt nie miał na niego pomysłu. W 2004 roku rozpoczęto budowę trzypoziomowego parkingu na 544 samochody pod płytą placu, by odciążyć centrum z rosnącej liczby parkujących samochodów. Parking oddano do użytku 31 maja 2006 roku. Inwestycja w formule partnerstwa publiczno-prywatnego, w systemie Buduj – Eksploatuj – Zwróć, była wtedy przedsięwzięciem pionierskim – zgodnie z umową po 39-letnim użytkowaniu inwestor przekaże obiekt nieodpłatnie miastu. W tym samym czasie płyta placu uzyskała wygląd z początku lat 20. XX wieku – granitowe popękane płyty zastąpiła kostka brukowa, a w miejscu nieczynnej fontanny odtworzono wielki klomb. W 2005 roku rozpisano konkurs na nową fontannę, której budowę rozpoczęto dopiero w 2010 roku. Zrealizowano projekt Agnieszki Sochaj i Rafała Nowaka, który w konkursie zajął trzecie miejsce. Kompozycja ze szkła ma przypominać żagiel na pełnym wietrze. Fontanna Wolności, wbrew opinia urbanistów, ożywiła plac. W ostatnich latach wielka, pusta, otwarta przestrzeń placu jest miejscem różnego rodzaju wydarzeń i imprez kulturalnych (Generator Malta, spektakle, wystawy, koncerty) i sportowych (turnieje siatkówki plażowej, strefa kibica Euro 2012), akcji miejskich i działań społecznych.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

Wjazd na parking pod pl. Wolności, 2020 r., fot. P. Skórnicki

Biokompostownia, 2019 r., fot. B. Jankowski, ze zb. ZZO

Spalarnia, 2016 r., fot. A. Cieręszko, ze zb. SUEZ

BIOKOMPOSTOWNIA I SPALARNIA

Gospodarka odpadami to bardzo ważne działanie dla środowiska i dla nas wszystkich. Żeby poznaniaków nie zasypały śmieci, 8 kwietnia 2013 roku Miasto Poznań i SUEZ Zielona Energia podpisały umowę o Partnerstwie Publiczno-Prywatnym, w ramach którego powstała Instalacja Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych (ITPOK), która jako paliwa do produkcji energii cieplnej i elektrycznej używa odpadów. W ramach kooperacji miasto przekazało partnerowi działkę pod budowę instalacji, a SUEZ z własnych środków, przy udziale dotacji unijnej, zrealizował inwestycję i będzie nią zarządzał przez 25 lat. W 2041 roku spalarnia stanie się własnością miasta. Budowę przy ul. Energetycznej zakończono w grudniu 2016 roku. Do spalarni trafiają odpady zmieszane, które nie nadają się do recyklingu, ale powinny być poddane odzyskowi. Rocznie to około 210 tys. ton. Instalacja została wyposażona w nowoczesne filtry i emituje do atmosfery praktycznie całkowicie oczyszczone powietrze. W 2016 roku została uruchomiona druga ważna dla środowiska inwestycja – jedna z najnowocześniejszych w Europie instalacji do odzysku odpadów biodegradowalnych przy składowisku odpadów w Suchym Lesie. Zagospodarowuje odpady zielone i biodegradowalne (selektywnie zbierane przez mieszkańców) w oparciu o technologię fermentacji metanowej i kompostowania w systemie zamkniętym. W efekcie pozyskiwany jest kompost o walorach nawozowych, wytwarzana jest energia elektryczna oraz energia cieplna.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

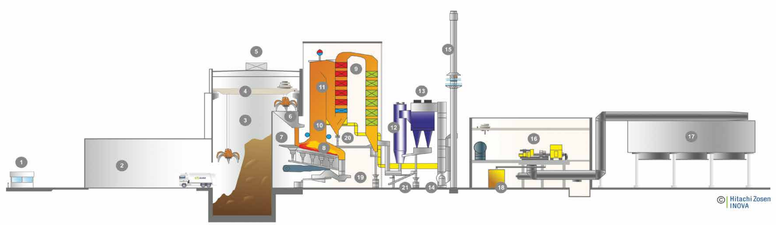

Odbiór i składowanie odpadów
1. Wjazd i waga
2. Hala dostaw
3. Bunkier na odpady
4. Suwnica i chwytak
5. Instalacja dezodoryzująca

Spalanie i odzysk ciepła
6. Lej zasypowy
7. Podajnik odpadów
8. Ruszt Hitachi Zosen Inova
9. Kocioł czterociągowy
10. Palniki wspomagające

Instalacja oczyszczania spalin
11. System redukcji NOx
12. Reaktor półsuchy
13. Filtry workowe
14. Wentylator ciągu
15. Komin i stacja pomiarów emisji

Odzysk energii
16. Turbina - generator
17. Skraplacz chłodzony powietrzem
18. Wymiennik ciepła

Odpady poprocesowe
19. Odżużlacz
20. System transportu popiołów z kotła
21. System transportu pyłów z oczyszczania spalin

Proces spalania odpadów, infografika ze zb. SUEZ

Skatepark os. Tysiąclecia, ze zb. UMP

Fontanny w parku Wilsona, ze zb. UMP

Wieża widokowa na Szachtach, ze zb. UMP

POZNAŃSKI BUDŻET OBYWATELSKI

Masz pomysł, co zmienić, zbudować, zorganizować, ulepszyć w swojej najbliższej okolicy? Zgłoś to! Poznański Budżet Obywatelski od 2012 roku służy wszystkim mieszkańcom Poznania do realizacji swoich pomysłów. To publiczne pieniądze, o których wydatkowaniu decydują poznaniacy na drodze konsultacji społecznych. W każdej edycji zgłaszanych jest kilkaset projektów, a w głosowaniu wybierane są te, które cieszą się największym zainteresowaniem mieszkańców. Do PBO zgłaszane są projekty dotyczące wielu obszarów: zieleni miejskiej, infrastruktury drogowej i rowerowej, kultury, edukacji, sportu, rekreacji. Mogą to być projekty inwestycyjne (nowy chodnik, droga rowerowa, skwer), ale także wydarzenia lub kampanie społeczne. W ten sposób w Poznaniu powstało wiele nowych miejsc, które ułatwiają i upiększają życie w mieście, i wiele wydarzeń, które zaktywizowały mieszkańców i pozwoliły im ciekawie spędzić czas. Do budżetu na 2021 rok złożono 253 projekty.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

Ścianka wspinaczkowa nad Wartą, 2020 r., ze zb. UMP

Wolny Dziedziniec, 2016 r., ze zb. Gabinetu Prezydenta UMP

Teatr na Wolnym, 2016 r., ze zb. Gabinetu Prezydenta UMP

WOLNY DZIEDZINIEC

Kiedy na początku prezydentury Jacek Jaśkowiak zapowiedział likwidację parkingu na dziedzińcu Urzędu Miasta Poznania i uczynienie z niego ogólnodostępnego miejsca spotkań mieszkańców i turystów, niektórzy uznali to za ruchy pozorowane, a nawet fanaberię.

Tymczasem Wolny Dziedziniec, otoczony zabytkowym kompleksem kościoła farnego i dawnego kolegium jezuickiego, cichy, kameralny i wyposażony w mobilne meble, stał się ważnym punktem w przestrzeni miasta, idealnym miejscem wypoczynku i relaksu, przestrzenią zieloną i przyjazną, w której znakomicie funkcjonuje kultura. Lato na Wolnym i Teatr na Wolnym od kilku lat oferują poznaniakom sporo atrakcji: spektakle teatralne, koncerty, projekcje filmowe, wystawy, imprezy dla dzieci, gry miejskie. Otwarcie przejścia z dziedzińca przez tzw. Zaułek Farny do zabytkowego parku Chopina utworzyło nowy ciąg spacerowy, który w niedalekiej przyszłości zostanie wydłużony do rewitalizowanego pl. Kolegiackiego, nowej przestrzeni publicznej ze strefą ruchu pieszego, platanami, podświetlaną fontanną i Zegarem Historii, edukacyjnym pylonem z polerowanej stali opowiadającym fazy świetności i upadku stojącej tam niegdyś i zniszczonej w czasie wielkiego pożaru kolegiaty św. Marii Magdaleny.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

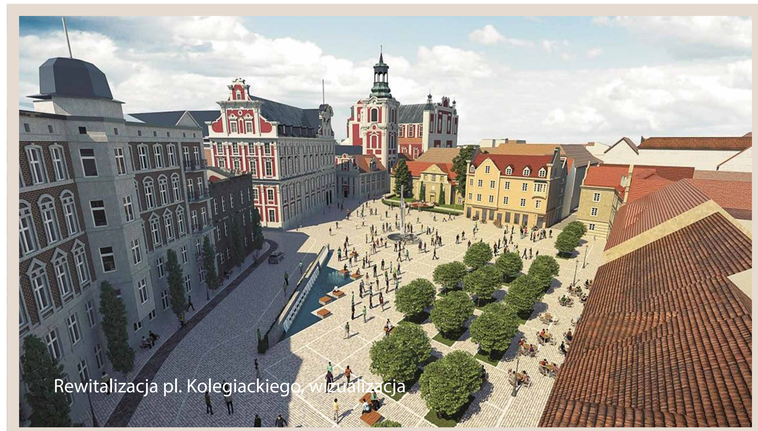

Rewitalizacja pl. Kolegiackiego, wizualizacja

Ogród przed Poznań Congress Center, 2015 r., fot. M. Kuszela, ze zb. Grupy MTP

Aleja Lipowa między pawilonami 7, 7A, 8 i 8A, 2015 r., fot. M. Kuszela, ze zb. Grupy MTP

Podpisanie umowy inicjującej powstanie spółki MTP, 8 grudnia 1990 r.

Podpisanie umowy o komunalizacji MTP,
5 października 2015 r., ze zb. Gabinetu Prezydenta UMP

MTP

W 1990 roku Sejm zlikwidował Polską Izbę Handlu Zagranicznego, pod którą podlegały Międzynarodowe Targi Poznańskie. Marcin Święcicki, minister współpracy gospodarczej z zagranicą, zaproponował wówczas miastu utworzenie spółki. Prezydent Poznania Wojciech S. Kaczmarek jeździł do Warszawy i walczył o jak największy udział w skomunalizowanych Targach. „Jak nie dostaniemy minimum 50 proc, to mnie nie wpuszczą do Poznania", mówił ministrowi. Ostatecznie Święcicki przekształcił MTP w spółkę, której udziałowcami zostali Miasto Poznań (40 proc.) i Skarb Państwa (60 proc.). W styczniu 2010 roku Ministerstwo Skarbu rozpoczęło proces prywatyzacji spółki, czyli zbycia swoich 60 proc. udziałów, Poznań zabiegał natomiast o komunalizację spółki na rzecz samorządów miejskiego i wojewódzkiego, aby utrzymać jej publiczny charakter. 8 grudnia 2014 roku prezydentem Poznania został Jacek Jaśkowiak, dla którego komunalizacja Targów była jedną z obietnic wyborczych. Uporem i konsekwencją dorównał prezydentowi Kaczmarkowi – 5 października 2015 roku z ministrem skarbu Andrzejem Czerwińskim podpisał umowę nieodpłatnego przekazania przez Skarb Państwa 60% udziałów spółki miastu. Poznań stał się jedynym właścicielem prawie stuletnich (I Targ odbył się w 1921 roku) Międzynarodowych Targów Poznańskich, od 2018 roku części Grupy MTP, niekwestionowanego lidera wśród ośrodków targowych w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej, z nowoczesnymi, profesjonalnie przygotowanymi terenami wystawienniczymi, salami konferencyjnymi i widowiskowymi.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

Pawilon nr 3, 2010 r., fot. P. Skórnicki

Do księgi pamiątkowej wpisuje się Jacques Chirac, stoją od lewej: Helmut Kohl, trzeci Aleksander Kwaśniewski, piąty Wojciech S. Kaczmarek, ze zb. prywatnych

Z pamiątkowymi Bamberkami od lewej: Jacques Chirac, Aleksander Kwaśniewski, Wojciech S. Kaczmarek i Helmut Kohl, fot. ze zb. prywatnych

TRÓJKĄT WEIMARSKI

21 i 22 lutego 1998 roku w Poznaniu odbył się pierwszy szczyt przywódców państw Trójkąta Weimarskiego, organizacji powołanej przez ministrów spraw zagranicznych Polski, Niemiec i Francji 28 sierpnia 1991 roku. W poznańskim szczycie wzięli udział prezydent RP Aleksander Kwaśniewski, prezydent Francji Jacques Chirac i kanclerz Niemiec Helmut Kohl. Szczyt w Poznaniu był dużym sukcesem nie tylko dla miasta (które wygrało rywalizację o jego organizację z Olsztynem i Krakowem), ale także dla kraju – współpraca w ramach Trójkąta miała istotny wpływ na zaangażowanie się Niemiec i Francji w proces przyjmowania Polski do NATO i UE. W latach 2007–2010 w Poznaniu i miastach partnerskich Rennes i Hanowerze zorganizowano spotkania Samorządowego Trójkąta Weimarskiego, których celem była wymiana wiedzy, doświadczeń i dobrych praktyk dotyczących różnych aspektów funkcjonowania miast i ich roli w zjednoczonej Europie. Kontynuacją tych spotkań była debata na temat demograficznych wyzwań Europy w Bramie Poznania w 2016 roku z udziałem przedstawicieli Rennes i Hanoweru oraz regionu Bretania, samorządowców, naukowców, społeczników i przedstawicieli biznesu.

Samorządowy Trójkąt Weimarski w Bramie Poznania, 2016 r., ze zb. UMP

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

Tor regatowy Malta, 2010 r., P. Skórnicki

Trybuna główna toru regatowego Malta w budowie, sierpień 1990 r., ze zb. prywatnych

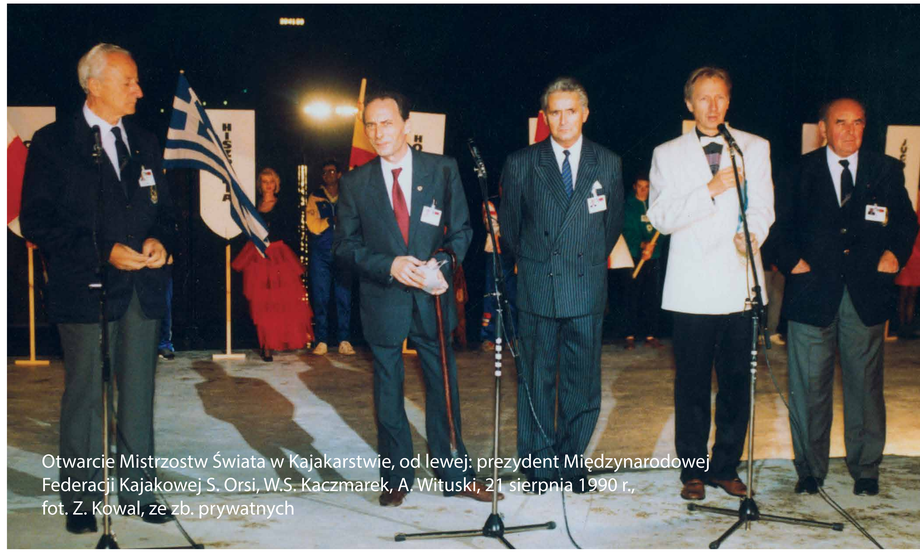

Otwarcie Mistrzostw Świata w Kajakarstwie, od lewej: prezydent Międzynarodowej Federacji Kajakowej S. Orsi, W.S. Kaczmarek, A. Wituski, 21 sierpnia 1990 r., fot. Z. Kowal, ze zb. prywatnych

Mistrzostwa Świata w Wioślarstwie, 2009 r., fot. M. Młodzik, ze zb. Wydziału Sportu UMP

MALTA

W 1990 roku Poznań miał być organizatorem XXIII Mistrzostw Świata w Kajakarstwie na Jeziorze Maltańskim. Decyzja o przyznaniu Poznaniowi tak znaczącej imprezy zapadła za rządów prezydenta Andrzeja Wituskiego, który w 1981 roku, jeszcze jako wiceprezydent, rozpoczął i z podziwu godną determinacją kontynuował gruntowną modernizację istniejącego od 1952 roku toru regatowego. Do 1990 roku pogłębiono jezioro, umocniono brzegi i wybudowano całą infrastrukturę według projektu arch. Klemensa Mikuły. Kiedy Wojciech Szczęsny Kaczmarek został prezydentem miasta, do rozpoczęcia mistrzostw pozostały dwa miesiące, a roboty na Malcie trwały w najlepsze. Kaczmarek wykazał się nie mniejszym uporem niż Wituski – budowę toru zakończył, mistrzostwa rozpoczęły się zgodnie z planem. Od tego czasu na Malcie co roku odbywają się największe i najbardziej prestiżowe imprezy wioślarskie i kajakarskie: mistrzostwa świata, mistrzostwa Europy i puchary świata. Tereny wokół Jeziora Maltańskiego są dzisiaj jednym z największych i najładniejszych ośrodków rekreacyjno-sportowych miasta z placami zabaw, plażą, kąpieliskiem, kolejką dziecięcą Maltanka, ścieżkami rowerowymi i spacerowymi oraz zarządzanymi przez prywatną spółkę Malta Ski stokiem narciarskim, kolejką górską Adrenaline i letnim torem saneczkowym.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

Budowa słoniarni, 2009 r., ze zb. UMP

Basen i wybieg zewnętrzny, 2016 r., ze zb. UMP

SŁONIARNIA

W 2009 roku w Nowym Zoo w Poznaniu została otwarta Słoniarnia, pierwszy tego typu obiekt w Polsce i jeden z największych w Europie. Mieszkają w niej cztery słonie afrykańskie sawannowe. To trzy samice: Kinga, Linda, Kizi (kolejność według hierarchii w stadzie) i jeden samiec (u słoni nazywany bykiem) – Ninio. Jeżeli w niewoli może być komfortowo, to poznańska Słoniarnia z pewnością taki komfort zapewnia. Pokryty imponującym szklanym dachem budynek ma 3,5 tys. m² powierzchni, a zewnętrzny wybieg 2,5 ha. Słonie mają do dyspozycji basen zewnętrzny, wybieg wzbogacony o różnego rodzaju słoniowe zabawki oraz sypialnie, które mogą być podzielone ruchomymi przegrodami na kilka boksów. Najsłynniejszym poznańskim słoniem (zaraz po słonicy azjatyckiej Kindze ze Starego Zoo), o którym pisały światowe media, jest Ninio, podejrzewany przez radnego Michała Grzesia o skłonności homoseksualne. Projekt MTT Architecture Group powstał na zlecenie Towarzystwa Przyjaciół Ogrodu Zoologicznego w Poznaniu, które następnie przekazało go miastu.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

Słoniowe zabawki, 2017 r., ze zb. UMP

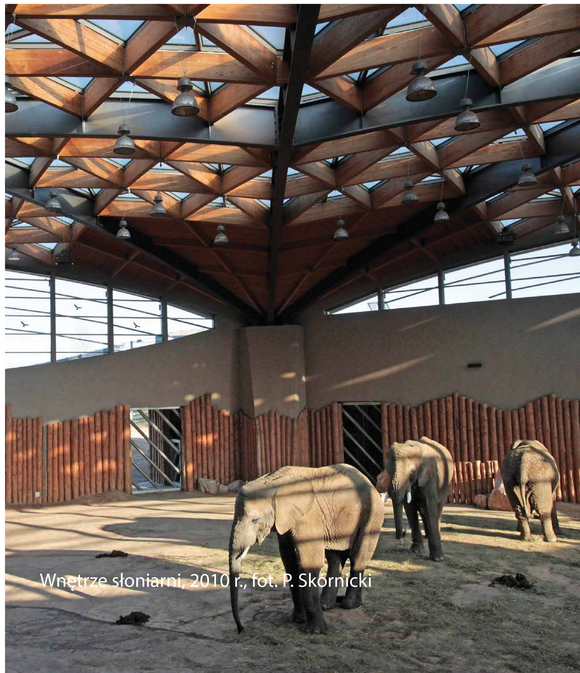
Wnętrze słoniarni, 2010 r., fot. P. Skornicki

Łazienki Rzeczne, lata 30. XX w., ze zb. NAC

Łazienki Rzeczne, stan z 2018 r., ze zb. WCWI

Łazienki Rzeczne, wizualizacja rewitalizacji, ze zb. WCWI

Łazienki Rzeczne, stan po rewitalizacji, 2020 r., ze zb. WCWI

ŁAZIENKI, DZIECINIEC

Dwa ciekawe, zabytkowe budynki stojące między Drogą Dębińską i Wartą, oba zaprojektowane przez Jerzego Tuszowskiego w stylu dworkowym w latach 20. XX wieku, równocześnie doczekały się rewitalizacji. Dzieciniec pod Słońcem powstał w latach 1927–28 i jest pierwszym poznańskim ogrodem jordanowskim. Założenie składa się z budynku z podcieniami i dużego, zakomponowanego w stylu francuskim ogrodu z sadzawką i fontanną. W czasie wojny budynek został zniszczony, a potem częściowo przebudowany. W latach 2018–2019 przeprowadzono rewitalizację całego zespołu. Po modernizacji Dzieciniec nadal pełni funkcję rekreacyjną, a działający tu od 1972 roku Młodzieżowy Dom Kultury nr 1 organizuje zajęcia dla dzieci i młodzieży. Inwestycję prowadził Urząd Miasta Poznania, za rewaloryzację odpowiadała spółka DEMIURG.

Łazienki Rzeczne, w międzywojennym Poznaniu tłumnie odwiedzane kąpielisko na Wartą oddane do użytku w 1924 roku, to kompleks budynku z szatniami i restauracją, plaży i basenu kąpielowego wydzielonego z nurtu rzeki tamą z faszyny i kamieni. Po wojnie budynek był nieczynny, funkcjonowała jedynie niewielka plaża, tak długo, jak można się było kąpać w Warcie, zanim zmieniła się w ściek. Prace rewitalizacyjne w Łazienkach rozpoczęto w październiku 2018 roku, a zakończono w listopadzie 2019 roku. Nie przywrócono im z oczywistych względów dawnej funkcji, będą się tu mieściły biura, sale konferencyjne i – jako jedyny ślad dawnego użytkowania – restauracja. Inwestorem modernizacji było WCWI.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

Dzieciniec pod Słońcem, stan po rewitalizacji, 2020 r., ze zb. DEMIURG

Koncert Within Temptation, 8 marca 2014 r., fot. Grupa MTP

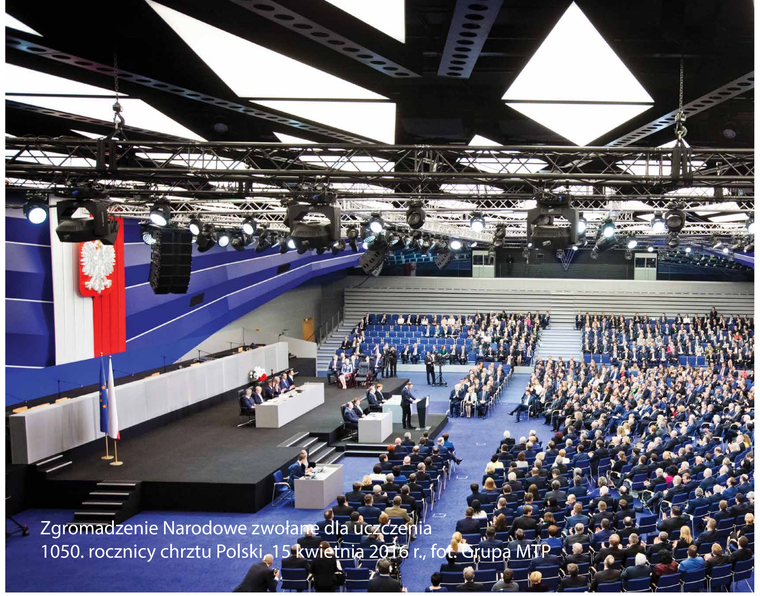

Zgromadzenie Narodowe zwołane dla uczczenia 1050. rocznicy chrztu Polski, 15 kwietnia 2016 r., fot. Grupa MTP

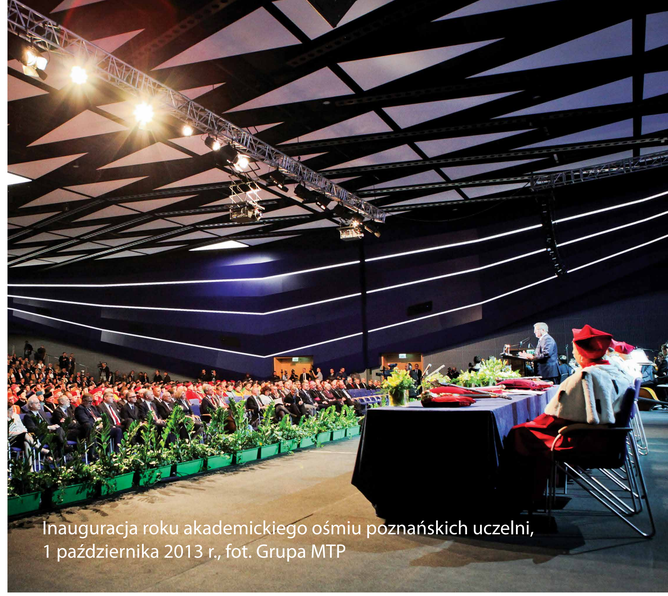

Inauguracja roku akademickiego ośmiu poznańskich uczelni, 1 października 2013 r., fot. Grupa MTP

SALA ZIEMI

Sala Ziemi to część dawnego pawilonu nr 15 MTP, obecnie Poznań Congress Center. Pawilon powstał w latach 90. ubiegłego wieku, w 2012 roku został kompleksowo przebudowany. Modernizacja całkowicie zmieniła jego charakter, z obiektu wystawienniczego stał się nowoczesnym, wielofunkcyjnym centrum kongresowym. Jego najbardziej niesamowitą częścią jest Sala Ziemi, największa tego typu sala w Wielkopolsce, która może pomieścić 2000 osób. Jest rzeczywiście imponująca, futurystyczna i kosmiczna, jakby wyobraźnia jej twórcy, architekta Piotra Barełkowskiego z poznańskiego Studia ADS, sięgała dalekiej przyszłości. Sala może być aranżowana na wiele sposobów dzięki systemowi mobilnych ścian i demontowanych, teleskopowych trybun – od układu kinowego, przez układ forum z usytuowaną centralnie sceną otoczoną przez rozsuwane audytorium, aż po podział na dwie sale. Bez problemu obsługuje wielkie kongresy, konferencje, koncerty (znakomita akustyka!) i spektakle. Otwarto ją w sobotę 15 grudnia 2012 roku, gwiazdą wieczoru była Macy Gray w różowym boa z piór.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

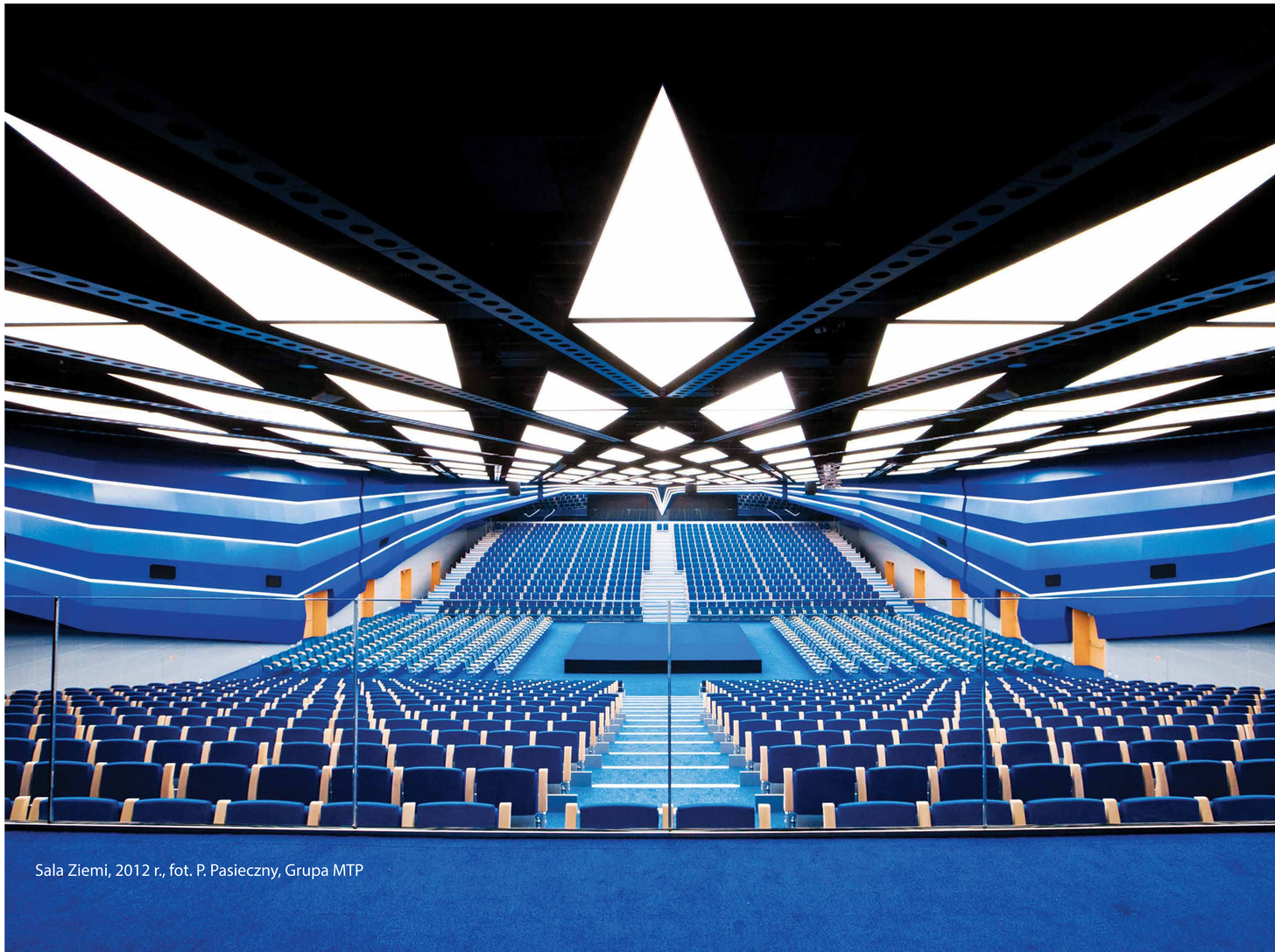

Sala Ziemi, 2012 r., fot. P. Pasieczny, Grupa MTP

Stadion miejski przed przebudową, 2007 r., ze zb. UMP

Nowy Stadion Poznań, 2011 r., ze zb. UMP

STADION POZNAŃ

Stadion Miejski przy ul. Bułgarskiej przeszedł najpierw ewolucję, a potem rewolucję. Budowę obiektu rozpoczęto w 1968 roku i ciągnęła się 12 lat, do 1980 roku. Stadion miał początkowo trzy trybuny i kształt podkowy. W 1986 roku został oświetlony charakterystycznymi jupiterami, w latach 90. drewniane ławki zastąpiono plastikowymi krzesełkami, w 2004 roku obiekt został domknięty czwartą trybuną (dwa lata później zadaszoną), a w latach 2006–08 zmodernizowano trybunę II. Decyzja o przyznaniu Polsce i Ukrainie Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej w 2012 roku i wskazanie Poznania jako jednego z polskich miast do ich organizacji spowodowały, że w historii stadionu nastąpiła rewolucja – postanowiono całkowicie go przebudować. Autorem projektu (podobnie jak wcześniejszej modernizacji) jest Wojciech Ryżyński i pracownia MCS. Prace rozpoczęły się w 2009 roku, oficjalne otwarcie stadionu miało miejsce 20 września 2010 roku. Było spektakularne – niekwestionowaną gwiazdą tego wydarzenia był Sting, który dał koncert z Royal Philharmonic Concert Orchestra w ramach światowej trasy Symphonicities. Jego występ uświetniły imponujące pokazy świetlne i pirotechniczne. Stadion może pomieścić około 43 tys. kibiców. Prócz meczów organizowane są na nim wielkie wydarzenia kulturalno-rozrywkowe – 30 czerwca 2013 roku na stadionie odbył się koncert Alicii Keys, a 24 czerwca 2014 roku – Iron Maiden. Właścicielem obiektu jest miasto Poznań.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

Stadion Poznań, 2010 r., fot. P. Skórnicki

Koncert Stinga, 20 września 2010 r., fot. P. Skórnicki

Biblioteka Raczyńskich, 2017 r., T. Poć, ze zb. BR

Budowa nowego skrzydła Biblioteki Raczyńskich, 2 grudnia 2011 r., fot. J. Miecznikowski

Wnętrze nowego skrzydła Biblioteki Raczyńskich, 2019 r., fot. P. Nowak, ze zb. BR

BIBLIOTEKA RACZYŃSKICH

Biblioteka Raczyńskich, ufundowana przez Edwarda hr. Raczyńskiego, została otwarta w 1829 roku. Kwestia jej rozbudowy na terenie wzdłuż Al. Marcinkowskiego pojawiła się już w latach 30., powróciła w latach 50., a potem 80. XX wieku, ale z powodu braku środków finansowych i nieuregulowanej sytuacji prawnej gruntu nie doszła do skutku. W 1998 roku dyrektor biblioteki Wojciech Spaleniak pisał w dramatycznym tonie, że książnica osiągnęła kres swoich możliwości rozwojowych i jej rozbudowa jest absolutną koniecznością. Batalia o budowę nowego skrzydła trwała następnych kilkanaście lat. Zaangażowali się w nią parlamentarzyści, samorządowcy, społecznicy i liczni mieszkańcy Poznania. Powołano Towarzystwo Przyjaciół Biblioteki Raczyńskich, organizowano widowiskowe happeningi, zebrano tysiące podpisów pod apelem o rozbudowę placówki. W sierpniu 2003 roku ogłoszono konkurs na projekt książnicy, w grudniu pierwszą nagrodę przyznano pracowni JEMS Architekci. 19 maja 2011 roku na placu budowy wmurowano akt erekcyjny, a 29 czerwca 2013 roku nowe skrzydło prawie dwustuletniej Biblioteki Raczyńskich zostało otwarte. Siedem kondygnacji budynku Jemsów ma łączną powierzchnię ponad 11 tys. m^2. Interesujący gmach z pięknym, znakomicie zakomponowanym wnętrzem tektoniką fasady nawiązuje do stylistyki i gabarytów zabytkowego budynku. Poznań zyskał niepospolitą realizację architektoniczną, a biblioteka wypełnioną światłem i zielenią przestrzeń. Koszt inwestycji wyniósł prawie 73 mln zł, 40 proc. pochodziło z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, pozostałą część zgromadziło miasto.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

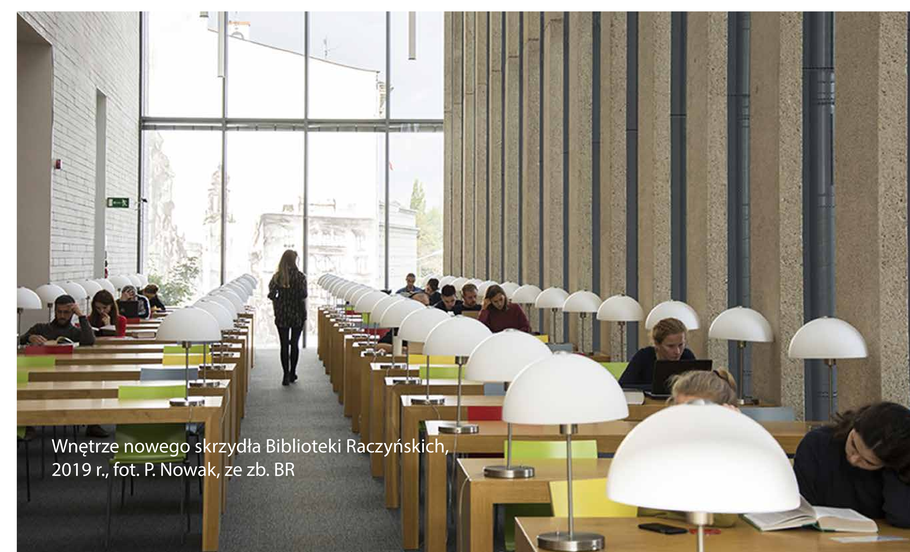

Wnętrze nowego skrzydła Biblioteki Raczyńskich, 2019 r., fot. P. Nowak, ze zb. BR

Kibice Euro na Starym Rynku, 2012 r., fot. F. Gruszczyński, ze zb. UMP

Strefa Kibica na pl. Wolności, 2012 r., fot. M. Męczyński

Mecz Włochy – Chorwacja, Mario Balotelli i Ivan Perišić, 14 czerwca 2012 r., fot. A. Jastrzębowski

Irlandzcy kibice na pl. Wolności, 2012 r., fot. M. Męczyński

EURO 2012

18 kwietnia 2007 roku prezydent UEFA Michel Platini ogłosił, że organizatorem Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej będą Polska i Ukraina. 13 maja 2009 roku było już wiadomo, że jednym z gospodarzy Euro 2012 w Polsce będzie Poznań. Na Stadionie Miejskim przy ul. Bułgarskiej rozgrano trzy mecze grupowe: 10 czerwca Irlandia – Chorwacja (1:3), 14 czerwca Włochy – Chorwacja (1:1) i 18 czerwca Włochy – Irlandia (2:0). Obejrzał je za każdym razem prawie komplet widzów, na meczu Irlandii z Chorwacją było ich 40 tys. Kibice irlandzcy, chorwaccy i włoscy opanowali Poznań, chociaż tych ostatnich było najmniej. Irlandczyków przyjechało 70 tys. (niektóre szacunki mówią nawet o 90 tys.), Chorwatów 40 tys., Włochów 15 tys. Miasto przez kilka dni było zielone i w biało-czerwoną kratkę. Oficjalna Strefa Kibica powstała na pl. Wolności. Mogła pomieścić 30 tys. kibiców, w tym tysiąc na miejscach siedzących na dwóch trybunach i w ekskluzywnej Strefie Hospitality.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

Zwycięzca 20. PKO Poznań Maraton Cosmas Mutuku Kyeva, 2019 r., fot. A. Ciereszko, ze zb. POSiR

18. PKO Poznań Maraton, 2017 r., fot. A. Ciereszko, ze zb. POSiR

POZNAŃ MARATON

8 października 2000 roku znad Jeziora Maltańskiego wystartował pierwszy maraton organizowany przez Poznańskie Ośrodki Sportu i Rekreacji i miasto Poznań. Wzięło w nim udział 763 zawodników: biegaczy, rolkarzy i wózkarzy. Od tego czasu odbyło się 20 edycji biegu (od 2003 roku pod nazwą Poznań Maraton), a rosnąca liczba uczestników spowodowała, że poznańska impreza stała się jednym z największych tego typu wydarzeń sportowych w Polsce. W 2009 roku zmarł pomysłodawca i uczestnik dziewięciu pierwszych edycji, zastępca prezydenta Poznania Maciej Frankiewicz, i od 2010 roku maraton nosi jego imię. Co roku w październiku na linii startu staje kilka tysięcy biegaczy z Polski i zagranicy. Od 2012 roku trasa prowadzi ulicami Poznania w formie jednej pętli (do 2011 roku maraton miał dwie pętle, każda długości półmaratonu). Każda osoba w pakiecie startowym otrzymuje koszulkę, numer startowy, chip i okolicznościowy medal. W 2017 roku w biegu wystartowało 6362 zawodników, co stanowi dotychczasowy rekord frekwencyjny. We wszystkich maratonach wzięło udział łącznie 77 892 biegaczy z 60 państw, 62 biegaczy ukończyło wszystkie edycje. Ze względu na epidemię 21. PKO Poznań Maraton został przełożony na 17 października 2021 roku, a w tym roku odbędzie się PKO Virtual Run, który zastąpi klasyczny maraton.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

Maciej Frankiewicz na trasie 9. maratonu, 2008 r., ze zb. POSiR

19. PKO Poznań Maraton, 2018 r., fot. FOTOBUENO, ze zb. Grupy MTP

Wielka Parada Lokacyjna na pl. Mickiewicza, 26 kwietnia 2003 r., fot. J. Miecznikowski

Wielka Parada Lokacyjna na pl. Mickiewicza, 26 kwietnia 2003 r., fot. J. Miecznikowski

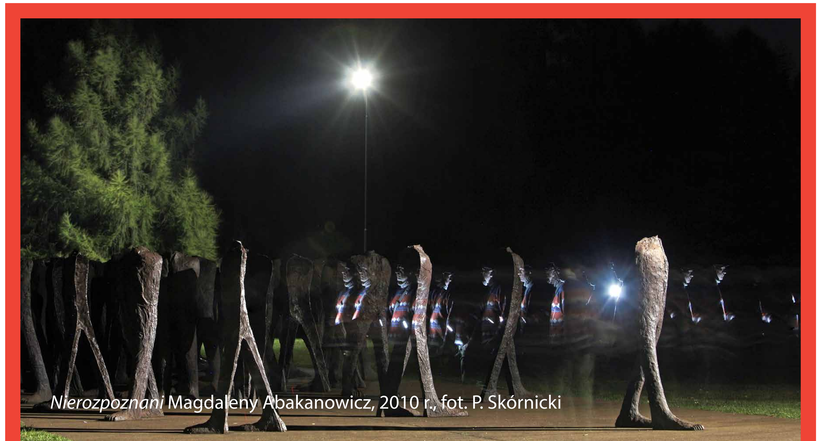

Nierozpoznani Magdaleny Abakanowicz, 2010 r., fot. P. Skórnicki

750-LECIE LOKACJI POZNANIA

W 1253 roku książę Przemysł I lokował Poznań na lewym brzegu Warty. W 2003 roku, 750 lat później, miasto świętowało swój wielki jubileusz. 26 kwietnia Wielka Parada Lokacyjna ruszyła z pl. Mickiewicza na Stary Rynek. Przez miasto przeszedł barwny korowód, który według różnych szacunków mógł zgromadzić nawet 70 tys. osób. Na mobilnych platformach inscenizowano najważniejsze wydarzenia z historii Poznania w porządku chronologicznym, ale okazało się, że w zamieszaniu powstanie wielkopolskie wybuchło, zanim zbudowano ratusz. Między platformami występowały zespoły artystyczne, orkiestry, szczudlarze i przebierańcy. Na pl. Mickiewicza wypuszczono 5 tys. niebieskich balonów, na Starym Rynku – 750 gołębi.

Kiedy Poznań bawił się na Wielkiej Paradzie, Polska czekała na NIEGO – Petera Gabriela, który miał wystąpić na Stadionie Miejskim przy ul. Bułgarskiej. Długo nie było wiadomo, czy przyjedzie; ze względu na oprawę swoich koncertów do tej pory występował w obiektach zamkniętych. Dla Poznania zrobił wyjątek. 30 maja dał wspaniały, niezapomniany, ponaddwugodzinny koncert, który ściągnął tłumy fanów z całej Polski. Zaprosiła go do naszego miasta Fundacja 750-lecia Lokacji Poznania. Wielkim w sensie artystycznym i gabarytowym materialnym śladem jubileuszu są *Nierozpoznani* Magdaleny Abakanowicz, 112 żeliwnych, wydrążonych postaci bez głów, największa plenerowa rzeźba znanej na całym świecie wybitnej poznańskiej artystki, które stanęły na Cytadeli rok wcześniej dzięki Jarkowi Maszewskiemu, Fundacji VOX Artis i finansowemu wsparciu Fundacji.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

Festiwal Malta, Stary Rynek, fot. A. Szozda

FESTIWAL MALTA

Od 1991 roku w Poznaniu zaczęły dziać się dziwne rzeczy. W ostatnich dniach czerwca na ulicach pojawiały się tysiące młodych ludzi z plecakami, karimatami, ubranych raczej trekkingowo niż miejsko. Było ich na tyle dużo, że trudno im było wtopić się w uliczny ruch, dlatego budzili zdziwienie wielu poznaniaków. Trochę jakby wylądowali kosmici. Tak rodził się jeden z najważniejszych festiwali teatrów plenerowych w tej części Europy – Międzynarodowy Festiwal Teatralny Malta. W 1991 roku wystąpiło na nim siedem zespołów, kilka lat później – kilkadziesiąt. Plenerowi teatromani, nawet nie śpiąc i nie jedząc, nie byli w stanie obejrzeć wszystkiego. Spektakle odbywały się nad Maltą, na Starym Rynku, miejskich placach i w parkach, nad Wartą, pod mostami, na ulicach, w Starej Rzeźni i w zoo. Na jeziorze Malta pływał Titanic, na mecie toru regatowego płonął poznański ratusz i wielkie stopy miażdżyły egipskie piramidy. Po mieście biegali nadzy ludzie z trumną, na Starym Rynku Alicja przechodziła na drugą stronę lustra, a w fontannie na pl. Wolności kąpali się wczasowicze o międzywojennym rodowodzie. Malta zaanektowała Poznań razem z jego mieszkańcami i infrastrukturą. I na wiele lat zmieniła go w miejsce z pogranicza jawy i snu, rzeczywistości i fikcji. Kryzys teatru plenerowego zmienił formułę imprezy, ale ferment trwa pod postacią idiomów, tematów, które corocznie przyświecają idei kolejnego festiwalu – już nie tylko teatralnego, ale także muzycznego, tanecznego, filmowego i dyskusyjnego. Malta Festival, bo tak się teraz nazywa, ma 30 lat. Dokładnie tyle samo, co samorządy.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

Teatr Gry, fot. A. Szozda

Alicja w krainie czarów, fot. A. Szozda

Leningrad Cowboys, 1999 r., fot. A. Szozda

COP 14, 2008 r., ze zb. Grupy MTP

Prezydent Poznania Ryszard Grobelny (z lewej) i premier Donald Tusk (z prawej), 2008 r., ze zb. Grupy MTP

Delegacja Gwinei Równikowej na COP 14, 2008 r., ze zb. Grupy MTP

KONFERENCJA KLIMATYCZNA

Konferencja klimatyczna COP 14, czternasty szczyt 192 państw stron Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) i czwarte spotkaniem 183 państw sygnatariuszy protokołu z Kioto (MOP-4), odbywała się od 1 do 12 grudnia 2008 roku w Centrum Kongresowym Międzynarodowych Targów Poznańskich. Organizował ją Sekretariat Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych ds. zmian klimatu (UNFCCC), a gospodarzem konferencji był polski rząd. Gośćmi spotkania było ponad 190 delegacji rządowych z całego świata, w tym ponad stu ministrów środowiska, i około 11 tys. osób. Na czas trwania konferencji teren MTP stał się obszarem eksterytorialnym, podlegającym wyłącznej jurysdykcji ONZ. W programie konferencji znalazły się oficjalne spotkania, nieoficjalne negocjacje państw członkowskich konwencji UNFCCC i protokołu z Kioto, dyskusje, prezentacje, wystawy, seminaria i happeningi. Miasto na czas trwania szczytu oddało do dyspozycji organizacji społecznych i pozarządowych pl. Wolności, a także przygotowało bogatą ofertę wydarzeń kulturalnych. Konferencja była sukcesem dla Poznania, chwalonego za profesjonalne jej przygotowanie, ale przełomu w negocjacjach nad przyszłym międzynarodowym porozumieniem dotyczącym ograniczenia zmian klimatycznych nie było. Za jeden z nielicznych, jeżeli nie jedyny, sukces uznano ustalenie zasad funkcjonowania Funduszu Adaptacyjnego, co pozwoliło na uruchomienie w 2009 roku pomocy dla najbiedniejszych i najbardziej zagrożonych skutkami zmian klimatycznych państw. Być może bodźcem do podjęcia tej decyzji było dramatyczne wystąpienie premiera Tuvalu, maleńkiego wyspiarskiego państwa, które już niedługo może przestać istnieć, zalane wodami Oceanu Spokojnego.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

Atrium, fot. P. Skórnicki

Kino Pałacowe (Sala Wielka), 1968 r., fot. J. Miecznikowski, ze zb. MKZ

Sala Wielka, fot. M. Kaczyński, Centrum Kultury ZAMEK

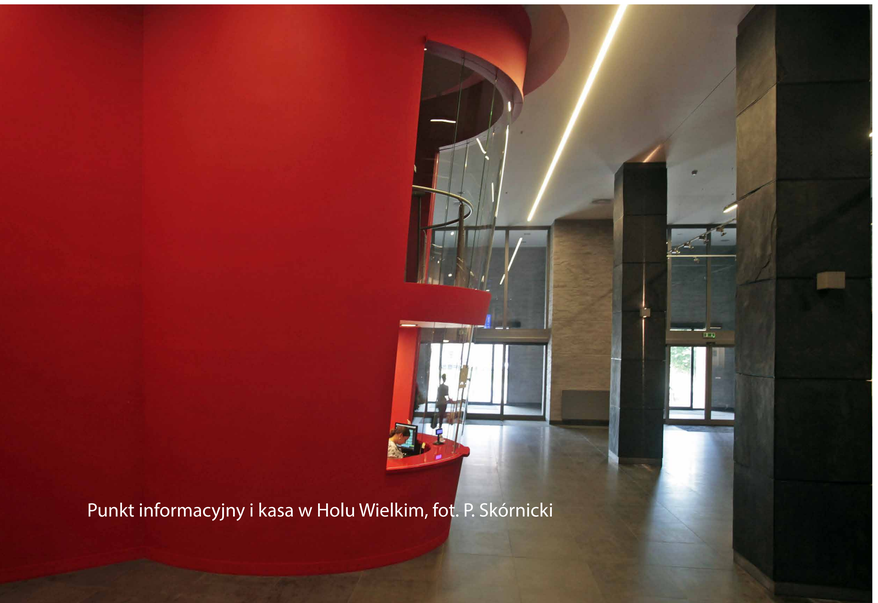

Punkt informacyjny i kasa w Holu Wielkim, fot. P. Skórnicki

CK ZAMEK

Zamek cesarski – wzniesiony w latach 1905–2010 dla cesarza Wilhelma II, w międzywojniu rezydencja prezydenta Rzeczypospolitej, przebudowany w czasie II wojny światowej na rezydencję Hitlera, po wojnie siedziba władz miasta, od 1962 roku Pałac Kultury, a od 1996 roku Centrum Kultury Zamek, jedna z największych instytucji kultury w kraju – od początku XXI wieku jest poddawany gruntownym pracom restauracyjnym.
W latach 2001–2005 oczyszczono elewacje (niegdyś kremowy piaskowiec był już czarny, kamień gumkowano, czyli czyszczono pudrem delikatniejszym niż najdrobniejszy piasek), wymieniono pokrycie dachowe i przeprowadzono renowację Dziedzińca Różanego z Fontanną Lwów. Dwa lata trwała rozpoczęta w 2010 roku przebudowa kompleksu Sali Wielkiej ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego uzupełnionych wkładem własnym miasta Poznania. Powstały reprezentacyjna przestrzeń Atrium z imponującą szklaną kopułą, nowa Sala Wystaw i kino.
Od października 2018 roku do września 2020 roku realizowano projekt konserwacji wnętrz zachodniego skrzydła zamku ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i miasta Poznania. To pierwsze tak duże przedsięwzięcie w tej części gmachu od lat 40. XX wieku. Salom i korytarzom przywrócono dawny blask, ale także wyposażono w nowe technologie, dzięki którym CK Zamek może uruchomić kolejne przestrzenie – Laboratorium czy bibliotekę multimedialną.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

Trasa Nowe Zawady, fot. z 2011 r., UMP

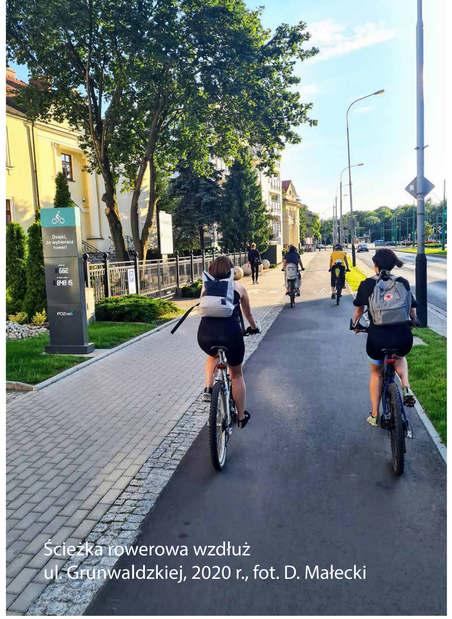
Ścieżka rowerowa wzdłuż ul. Grunwaldzkiej, 2020 r., fot. D. Małecki

Stacja Rowerów Miejskich i ścieżka rowerowa na rondzie Kaponiera, fot. z 2020 r., P. Skórnicki

ULICE, ŚCIEŻKI, ROWERY

Połowa poznaniaków prawie nie pamięta, że kiedyś w mieście nie było dwupasmowych odcinków ulic Głogowskiej i Bukowskiej czy trasy Nowe Zawady, a druga połowa myśli, że tak było zawsze. Ulica Głogowska od ul. Ściegiennego do granic miasta i nowy wiadukt Kosynierów Górczyńskich zostały przebudowane w latach 2005–2008, ul. Bukowska w latach 2009–2011, a Nowe Zawady powstały w latach 2007–2011. Dzięki tym inwestycjom i wielu innym (ulice Polska, Bułgarska), ale równie ważnym, poruszanie się samochodem po Poznaniu stało się łatwiejsze. Równocześnie z infrastrukturą drogową powstawały ścieżki rowerowe. W Poznaniu jest prawie 250 km infrastruktury rowerowej: ścieżek, kontrapasów i ciągów pieszo-rowerowych. W 2020 roku oddano do użytku 1,5-kilometrowy odcinek ścieżki wzdłuż ul. Grunwaldzkiej i ma się zakończyć budowa odcinka w ul. Dolna Wilda. Obie ścieżki są elementami głównych tras strategicznego Programu Rowerowego Miasta Poznania 2017–2022 przyjętego przez Radę Miasta Poznania. Podstawowym założeniem tego dokumentu jest rowerowe skomunikowanie osiedli na obrzeżach Poznania z centrum. Nie trzeba mieć swojego roweru, żeby ze ścieżek korzystać – w 2012 roku Poznań uruchomił rower miejski. Poznaniacy i ich goście mają do dyspozycji 996 rowerów 3. generacji (dokowanych do 172 stacji) i 572 rowery 4. generacji, bezstacyjne, które można wypożyczać i oddawać w dowolnym miejscu w 130 strefach 4G. Od 2012 roku w systemie zarejestrowało się prawie 192 tys. użytkowników, liczba wypożyczeń przekroczyła 5,2 mln.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

Ulica Bukowska, fot. z 2011 r., UMP

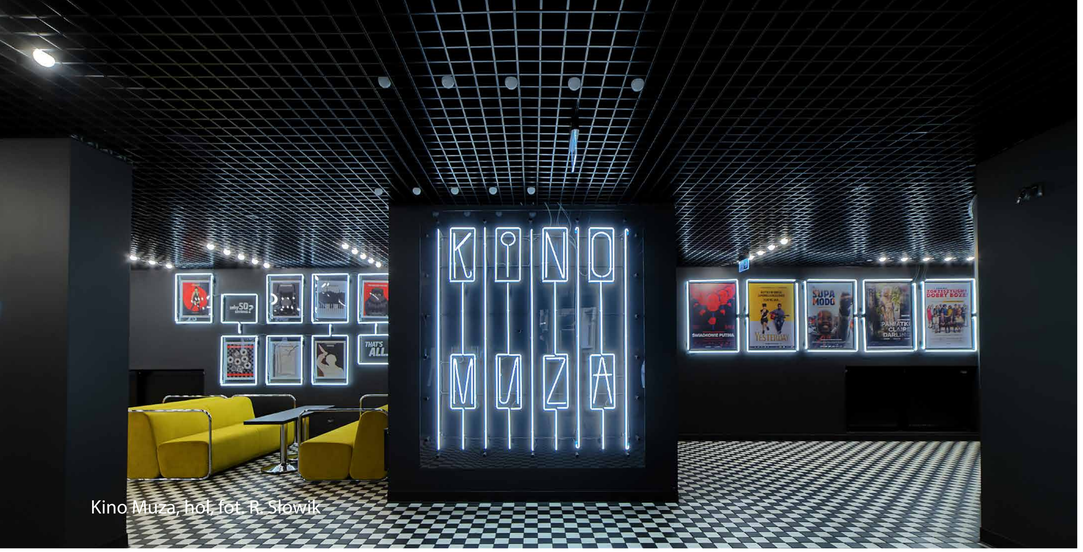

Kino Muza, hol, fot. R. Słowik

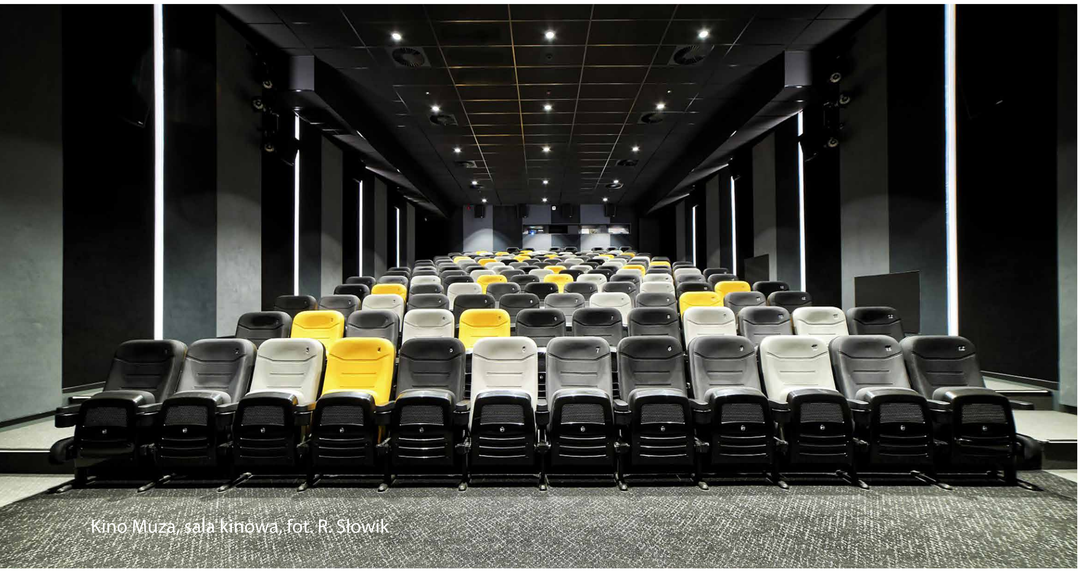
Kino Muza, sala kinowa, fot. R. Słowik

KINO MUZA

Dla poznańskich kinomanów, którzy cenią sobie dobry film, intymną atmosferę i nie lubią popcornu, studyjne kino Muza przy ul. Święty Marcin jest obiektem kultowym. W 2019 roku przeszło gruntowną przebudowę, której efektem jest nowoczesny obiekt o najwyższym standardzie projekcji filmowych i ciekawym wystroju wnętrz zaprojektowanym przez biuro Toya Design. Kino ma trzy sale: jedną tradycyjną, z rzędami foteli, drugą z kolorowymi kanapami i fotelami, a trzecia ma formę kawiarenki z krzesłami i stolikami. Każdy może oglądać filmy w warunkach, w jakich mu wygodnie. Inicjatorem przebudowy jest Estrada Poznańska, samorządowa instytucja kultury, remont wykonała pracownia DEMIURG Project S.A.

30 LAT SAMORZĄDNOŚCI POZNANIA

Ulica Taczaka, projekt pokonkursowy Archaid

ULICA TACZAKA

Rewitalizacja ul. Taczaka ma ścisły związek z prowadzonym na szeroką skalę Projektem Centrum, czyli przebudową ulic Święty Marcin i Ratajczaka w celu uspokojenia ruchu i stworzenia przyjaznych dla życia mieszkańców przestrzeni w śródmieściu. Po remoncie ulice Taczaka i Garncarska są tzw. strefą zamieszkania, gdzie pieszy, rowerzysta i kierowca samochodu mają takie same prawa. Wymieniono nawierzchnię, zamontowano nowe oświetlenie, stojaki na rowery, ławki i posadzono zieleń. Na początku i na końcu ulicy utworzono kameralne placyki. W sezonie miejsca parkingowe mogą być zajmowane przez ogródki kawiarniane. Konkurs na przebudowę ulicy wygrał Jacek Szewczyk z pracowni Archaid, remont sfinansowano ze środków miasta Poznania.

Ulica Taczaka, fot. PIM